

Debreceni Ítéltábla
Bhar.IV.266/2021/11.

A Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2021. szeptember 2. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben – az ügyészség és I. r. vádlott másodfellebbezését elbírálván – a Miskolci Törvényszék 2021. február 25. napján kihirdetett 3.Bf.360/2020/11. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r. és II. r. vádlott tekintetében megváltoztatja a következők szerint.

I.r. vádlott költségvetést károsító cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének,

II. r. vádlott esetében pedig a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalás büntettének minősíti.

I. r. vádlottat bűnösnek mondja ki további 1 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §).

Egyebekben a másodfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett vádlottakra nézve helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban 9000 (kilencezer) Ft – I. r. vádlottat terhelő – bűnügyi költség merült fel.

Indokolás

[1] Az *első fokon eljáró* Miskolci Járásbíróság a 2020. június 22. napján kihirdetett 14.B.1124/2018/100. számú ítéletével I. r. vádlottat hamis magánokirat felhasználásának vétsége [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 345. §], II. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), III. r. vádlottat 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt megrovásban részesítette. Ellenben I. r. vádlottat a költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés] és 4 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), II. r. vádlottat a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis

magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére. I. r. és II. r. vádlott esetében a részfelmentés miatt, a bűnösség megállapítása és a joghátrány súlyosítása, III. r. vádlottat érintően a szankció súlyosítása érdekében.

[3] A *másodfokon eljáró* Miskolci Törvényszék a 2021. február 25-én meghozott 3.Bf.360/2020/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], továbbá 3 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), II. r. vádlott bűnösségét pedig megállapította bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont] és további 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). I. r. vádlottal szemben 942 211 Ft erejéig vagyonelkobzást rendelt el.

[4] A másodfokú ítélet ellen egyrészt az ügyészség jelentett be fellebbezést I. r. és II. r. vádlottak terhére téves jogi minősítés miatt és intézkedés helyett büntetés kiszabása céljából. Indokai szerint a másodfokú bíróság által megállapított tényállás továbbra is részbeni megalapozatlanságban szenved, ugyanis a vádiratban, illetőleg az elsőfokú, és a másodfokú ítéletben szereplő tényállások a költségvetést károsító cselekmény tekintetében benyújtott adóelőleg nyilatkozatokat, valamint személyi jövedelemadó bevallásokat egyaránt tartalmazták. Ezekből az elkövetési időpontokból következtetést lehet levonni arra, hogy az I. r. vádlott a terhére rótt cselekményt rendszeres haszonszerzésre törekedve – üzletszerűen – valósította meg. Ugyanakkor II. r. vádlott bűnsegédi közreműködése csak a 2012-es és 2013-as adóévekre korlátozódik, ezért az üzletszerűség megállapítására maga a vádhatóság sem látott alapot. A fellebbezésében kifejtettek alapján a megyei főügyészség szükségesnek tartotta annak a tényállás részeként való rögzítését, hogy I. r. vádlott a költségvetést károsító cselekményt rendszeres haszonszerzésre törekedve, üzletszerűen valósította meg, továbbá álláspontja szerint a tényállás kiegészítésével összhangban e vádlott költségvetést károsító cselekménye nagyobb vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás bünteténél minősül. A hamis magánokirat felhasználása vétségét illetően a törvényszéki határozat szerinti jogi minősítést a rendbeliség szempontjából II. r. vádlott vonatkozásában helytállónak találta, míg I. r. vádlott tekintetében kifejtette, hogy miután az a felhasznált valótlan tartalmú okiratok számához igazodik, így a másodfokú határozatban is – a további 3 rb. helyett – további 4 rb. cselekmény megállapításának lett volna helye. Végül kitért arra, hogy álláspontja szerint a bűnösségi kör jelentős bővülése ellenére a törvényszék igen enyhe büntetőjogi szankciót alkalmazott, mely nem felel meg az arányosság követelményének, nem áll kellően arányban az elkövetett bűncselekmény társadalomra veszélyességével és nem is alkalmas a büntetési célok elérésére, sértve az ítélet belső arányosságát is. Ezen okok miatt pénzbüntetés kiszabását tartotta indokoltnak a másodfellebbezéssel érintett I. r., valamint II. r. vádlottakkal szemben.

[5] Emellett I.r. vádlott a bűnösség megállapítása miatt a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú ítélet szerinti döntés helyességének megállapítása, azaz lényegében felmentés érdekében élt fellebbezéssel. A jogorvoslatát írásban részletesen indokolta, melyben vitatta, hogy a tényállásban írt időben a házastársi életközössége megszűnt a II. r. vádlottal. Okiratokat is csatolva adta elő, hogy nem tévesztette meg semmiben az adóhatóságot, a kedvezményt pedig kizárólag családjára, gyermekeire költötte.

Vitatta a vele szemben elrendelt vagyonek Kobzás törvényességét is. Büntetőjogi felelősségét tehát a harmadfokú eljárásban sem ismerte el (8. sorszámú harmadfokú irat).

[6] III. r. vádlott tekintetében az elsőfokú ítélet másodfokon jogerőre emelkedett.

[7] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség ... számú, a fellebbezésekre tett írásbeli észrevételében I. r. vádlott esetében a minősítés megváltoztatására, s mindkét vádlottnál a joghátrány súlyosítására irányuló fellebbezést – a vádhatósági perorvoslat indokaira is utalva – azzal tartotta fent, hogy a törvénymódosítás folytán az elbíráláskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni. Az indítványban kifejtette, hogy az I. r. vádlottnál a védő részvétele nélkül folytatott eljárás kasszációt nem alapozhat meg, figyelemmel a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 608. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott normára. A tényállás kiegészítésével a másodfokú ítélet részbeni megváltoztatására, I. r. vádlottnál az új törvény alkalmazása mellett az üzletszerű minősítő körülmény megállapítására, valamint e vádlott bűnösségének további 1 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében a bűnösség megállapítására, II. r. vádlott esetében cselekményének az elbírálás idején hatályos törvény szerinti minősítésére, mindkét vádlott tekintetében a joghátrány súlyosítására, egyéb részben a határozat helybenhagyására tett indítványt. Az észrevétel ugyanakkor II. r. vádlottnál nem volt teljesen egyértelmű, hogy további 1 rendbeli, magánokiratra elkövetett cselekmény megállapításának lehet-e helye, mely kisebb ellentmondást a nyilvános ülésen az ügyészség képviselője feloldott, így egyértelműen rögzíthető, hogy a II. r. vádlottnál csak a súlyosítást célzó fellebbezés a joghatályos.

[8] Az ítéltábla az ügyészség és I. r. vádlott fellebbezését a Be. 599. § rendelkezései alapján, a Be. 617. §-ára figyelemmel nyilvános ülésen bírálta el.

[9] A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség képviselője az ügyészségi fellebbezést és az írásbeli észrevételében foglaltakat nagyrészt fenntartotta, azt annyiban módosította az elsőfokú ügyészségi perorvoslat indokainak megfelelően, hogy II. r. vádlott esetében nem tett indítványt a bűnösség megállapítására további 1 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében.

[10] I. r. vádlott védője – bár nem tartotta abszolút hibának –, de kifogásolta, hogy a helyes minősítés szerint kötelező védelem ellenére a vádlott védelmében az eljárás egy részében nem járt el védő. Az ügyészségi másodfellebbezést nem tartotta alaposnak, álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen állapította meg a bűnösséget az ítéletében, ezért az elsőfokú ítélet felmentő rendelkezésére figyelemmel a másodfokú bíróság által megállapított bűncselekmény kapcsán az I. r. vádlott felmentését és a vagyonek Kobzás mellőzését indítványozta.

[11] II. r. vádlott védője az elsőfokú döntés helyességére utalva, a másodfokon megállapított bűncselekmények tekintetében a törvényszék határozatának megváltoztatására tett indítványt.

[12] Az ügyészségi másodfellebbezés részben, I. r. vádlott fellebbezése pedig nem alapos.

[13] Az ítéltábla elsődlegesen megállapította, hogy a két irányban bejelentett fellebbezések joghatályosak.

[14] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint ugyanis a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval *ellentétes döntése* esetén.

[15] A Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által felmentett vádlottat elítéli.

[16] A Be. 615. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy a fellebbezés sérelmezheti
a) az ellentétes döntést,
b) illetve kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy indokolását, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.

[17] A törvényi előfeltételek teljesültek, mert a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által részben felmentett vádlottakat elítélte (költségvetési csalás büntette, hamis magánokirat felhasználásának vétsége), és az ügyészégi fellebbezés I. r. vádlottnál részlegesen a bűnösség körét, mindkét érintett vádlottnál az ellentétes döntéssel összefüggő rendelkezést (büntetéskiszabás), I. r. vádlott pedig a bűnössége másodfokú megállapítását sérelmezte.

[18] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1), (2), (3) bekezdése szerinti terjedelemben bírálta felül a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző elsőfokú és másodfokú eljárást. A felülbírálat terjedelmét érintően figyelembe kellett venni a Be. 617. § alapján alkalmazandó másodfokú perjogi szabályokat is, a Be. 590. § (10) bekezdésének előírása folytán a csak szankciós fellebbezéssel érintett II. r. vádlottnál sem volt mellőzhető a harmadfokú eljárás sajátosságai szerint a teljes, azaz a tényállásra is kiterjedő felülbírálat. A tényállás felülbírálatát I. r. vádlott fellebbezésének iránya tette kötelezővé.

[19] A felülbírálat terjedelmét és a revízió kiterjesztését illetően kiemeli az ítéltábla, hogy a 2021. január 1-jei módosításnak megfelelően a Be. 618. § (3) bekezdése értelmében a fellebbezéssel nem érintett másodfokú ítéletrészek is vizsgálándók voltak a fellebbezések alaposságától függetlenül. Ugyanakkor nem bírálható felül az ítéletnek azon felmentő rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek [Be. 618. § (4) bekezdés]. Ez jelen esetben II. r. vádlottnál 1 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségére vonatkozik.

[20] A felülbírálat első perjogi lépcsője az eljárási szabályok megtartásának vizsgálata. Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság az eljárást mindenben a perrendi szabályok betartásával folytatta le. Nem került sor olyan abszolút, a Be. 607. § (1) bekezdésében, illetve a 608. § (1) bekezdés a-h) pontjaiban írt eljárási szabálysértésre, mely a másodfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná. Ilyenre egyébként a fellebbezést előterjesztők sem hivatkoztak.

[21] A fellebbviteli főügyészség és I. r. vádlott védőjének eljárási kifogása, és e vádlott védőt érintő előadása kapcsán az ítéltábla a következőkre mutat rá.

[22] E vádlott terhére megállapított, költségvetést károsító, harmadfokon jogerősen megállapított bűncselekmény [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont II. fordulat] büntetési tétele (egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés) miatt a védő részvétele az eljárásban valóban kötelező a Be. 44. § a) pontja alapján. Kötelező védelemnél a tárgyaláson a védő jelenlétének hiánya főszabályként valóban semmisségi ok, azaz a támadott ítéletet (ítéleteket) hatályon kívül kell helyezni.

[23] A felülbírált ügyben ugyanakkor – miként azt a fellebbviteli főügyészség és az I. r. vádlott védője is helyesen észlelte – más a perjogi helyzet, mely a Be. 608. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott, az eljárás hatékonyságát növelő, a pert gyorsító törvényi tényállásban írtaknak feleltethető meg. Az ügyészség ugyanis az I. r. vádlottat a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a vádemelés idején – és 2020. december 31-ig – hatályos (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetével vádolta meg. Az ügyészség a vádat nem változtatta meg e részben, sem vádmódosításra, sem vádkiterjesztésre nem került sor és sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem állapította meg a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben, melynél a védő részvétele kötelező.

[24] A súlyosabb minősítés megállapítására az eljárásban először a másodfokú bíróság területén működő ügyészség tett indítványt, egyben jelezve, hogy védő kirendelése szükséges. A másodfokú ügyész nyilatkozata vádmódosításnak nem tekinthető, mert a vádat az ügyészség kizárólag az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatala céljából tartott tanácsülésig módosíthatja és terjesztheti ki (vádváltoztatás), figyelemmel a Be. 538. § (4) bekezdésére (BH2015. 187). Ennek elvi indoka, hogy az elsőfokú bíróság jogosult és kötelezett a vád elbírálására, és főként a másodfokú perszakban a vádkiterjesztés vagy vádmódosítás esetén olyan eljárásjogi helyzet alakulhatna ki, hogy az elsőfokú bíróság elveszti azon alapvető jogosultságát, hogy a vádat elbírálja. Annak nincs akadály, hogy a másodfokú ügyész az elsőfokú ítélettől vagy akár a vádtól eltérő minősítés megállapítására tegyen indítványt, vagy a jogorvoslatot visszavonja, azonban a klasszikus értelemben vett vádmódosításra, különösen a vádbeli tényállás bővítésére, a vádbeli minősítés joghatályt kiváltó módosítására nincs eljárásjogi lehetőség. Jelen ügyben az ügyész egyébként perrendszerűen tett indítványt a vádtól eltérő minősítés megállapítására, de ezen perjogi aktust nem lehet vádmódosításnak nevezni (Debreceni Ítéltábla Bf.IV.219/2020/17. [33]).

[25] A jelzett eljárásjogi szituációban pedig a már idézett rendelkezés szerint nem kell a támadott ítéletet hatályon kívül helyezni és arra más okot sem észlelt az ítéltábla, így a másodfellebbezéseket érdemben bírálta el.

[26] A felülbírálat további lépcsője annak megállapítása volt, hogy a tényállás további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott-e, vagy az iratok tartalma alapján azzá tehető, s ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető. A harmadfokú bíróság azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – akár javítás nélkül is, vagy módosítással – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e (Kúria Bhar.1.201/2018/10. [32]-[34]). Az I. r. vádlott fellebbezése lényegében a teljes tényállást támadta, ezért teljes volt a ténybeli felülbírálat.

[27] A harmadfokú bíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletének tényállása döntően megalapozott, csak szűk körben volt hiányos II. r. vádlott költségvetést károsító cselekményét illetően [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont]. Részbeni megalapozatlanságot az eredményezett, hogy sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem állapította meg a tényállásban, hogy a II. r. vádlott pontosan milyen összegű vagyoni hátrány okozásához nyújtott szándékosan segítséget, mely tény az elsőfokú és másodfokú bíróság által megvizsgált bizonyítékokat tartalmazó iratok tartalma alapján egyértelműen megállapítható.

[28] A harmadfokú bíróság ezért a tényállást a Be. 619. § (3) bekezdésében írt jogkörében annyiban egészíti ki, hogy II. r. vádlott összesen 942 211 Ft vagyoni hátrány okozásában működött közre a valótlan tartalmú magánokiratok készítésével.

[29] Ugyanakkor a rendszeres haszonszerzésre törekedve elkövetés kimondása nem tény-, hanem jogkérdés, az üzletszerű elkövetés megállapításához szükséges tényeket a tényállás tartalmazza.

[30] A kiegészítéssel a másodfokú bíróság döntésén alapuló tényállás megalapozott és a harmadfokú bíróság a határozatát a Be. 619. § (3) bekezdése alapján a módosított tényállásra alapította. E körben kell kiemelni, hogy az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a vádló által felkínált lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat szabad meggyőződése szerint értékelte, mely bizonyíték-értékelés a tényálláshoz kötöttség elvének egyik legfontosabb garanciája (Kúria Bhar.III.1.201/2018/10.). Az elsőfokú bíróság minősül ugyanis a ténybírósnak, mely a bizonyítékok közvetlen megvizsgálása után jogosult és kötelezett elsődlegesen a tényállás megállapítására, függetlenül attól, hogy a Be. fellebbezési rendszerében a másodfokú bíróság is hangsúlyosabb ténybírósi szerepet kapott.

[31] A másodfokú bíróság helyesen fogadta el az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységét, mely a tényálláshoz kötöttség elve miatt a harmadfokú eljárásban sem támadható eredményesen. I. r. vádlott, s részben a II. r. vádlott védője alapvetően az elsőfokú és másodfokú bíróság perrendszert, megfelelően megindokolt, logikus indokolásán keresztül támadta a megalapozott tényállást, mely eljárásjogi okból sem lehetett alapos. A harmadfokú bíróság döntően jogbíró, nincs lehetősége a törvényes mérlegelésen nyugvó tényállást megalapozó bizonyítékok felülmérlegelésére és ezáltal eltérő tényállás megállapítására, mely egyébként is kizárt a harmadfokú eljárásban [Be. 619. § (3) bekezdés].

[32] A bűnösség kérdésének felülbírálata során az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság a másodfellebbezéssel érintett vádlottak bűnösségét törvényesen állapította meg, azonban I. r. vádlott költségvetést károsító cselekményét az üzletszerűség súlyosabban minősíti, emellett további 1 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében is meg kellett állapítani a bűnösséget az alábbiakban kifejtettek szerint.

[33] Elsődlegesen kiemeli az ítéltábla – egyetértve a fellebbezési főügyességgel –, hogy az elbíráláskor, azaz jelenleg hatályos büntető törvényt kell alkalmazni a Btk. 2. § (1), (2) bekezdésének előírása folytán. A törvényszék ugyan határozatában külön nem tért ki rá,

de az irányadó jogszabályi háttérrel áttekintve megállapítható, hogy a bűncselekmény elkövetésekor hatályos törvényt alkalmazta. A költségvetést károsító cselekmény törvényi tényállása ugyanis 2021. január 1-jével akként módosult, hogy a 2020. évi XLIII. törvény 59. § e) pontja hatályon kívül helyezte a Btk. 396. § (2) bekezdését, melynek következtében a költségvetési csalás csak az ötszázezer forintot meghaladó vagyoni hátrány okozása esetén minősül bűncselekménynek, míg ez alatt vámszabálysértésként értékelendő, nem valósul meg tehát bűncselekmény [Btk. 462. § (3) bekezdés].

[34] A cselekménnyel okozott vagyoni hátrány mértéke ugyan ennél magasabb, de nem maradhat figyelmen kívül, hogy inkább a bűncselekménynek minősülő törvényi minimum összegéhez közelít, míg az azonos büntetési tétellel fenyegetett ötmillió forintos felső határtól jelentősen elmarad, ennek pedig a joghátrány meghatározásakor fokozott jelentősége van.

[35] Ezen felül II. r. vádlott esetében kiemelendő, hogy az említett dekriminalizáció épp a terhére rótt költségvetést károsító cselekmény törvényszék szerinti minősítését érintette, hiszen cselekvőségét az új törvény már csak a költségvetési csalás alapeseteként értékeli, ami szintén egyfajta enyhébb megítélést jelent.

[36] A költségvetési csalás Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott törvényi tényállásának elemei (tárgyi és alanyi oldal) teljesek. I. r. vádlott az adóhatóságot a tényállásban írtak szerint tévedésbe ejtette, tartotta és valótlan jognyilatkozatot is tett, melyhez II. r. vádlott egy szűkebb időszakra kiterjedő valótlan nyilatkozat adással szándékosan segítséget nyújtott. A cselekmény a kerettényállást kitöltő adójogi norma, nevezetesen a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. számú törvény (Szja. tv.) 29/A. § (1) bekezdésében írt családi kedvezmény jogosulatlan érvényesítésével, ezáltal az Szja. tv. 29. §-ában meghatározott összevont adóalap csökkentésével valóban a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősül, mert az a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség mértékének csökkentésével járt.

[37] Szemben a másodfokú bírósággal, az ítéltábla I. r. vádlott tekintetében arra az álláspontra jutott, hogy esetében fennállnak a költségvetést károsító büntett üzletszerű elkövetésének a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában meghatározott feltételei. Egyetértve a főügyesség fellebbezésében kifejtettekkel, az irányadó, megalapozott tényállásban írt időszakban az I. r. vádlott egymás után többször tett valótlan nyilatkozatot munkáltatóinál – munkahelyváltáskor az új munkáltató előtt is –, illetve több bevallási időszakon keresztül nyújtott be valótlan tartalmú személyi jövedelemadó bevallást az adóhatóság felé. Ezt pedig kétséget kizáróan az Szja. tv. 29/A. § szerinti családi kedvezmény érvényesítése érdekében tette, ezáltal eredményesen csökkentve adóalapját, cselekményével olyan többlet jövedelemhez jutva, amely a törvényszék által gondosan számba vett feltételek hiányában nem illette volna meg. Mindezeket összevetve a cselekmény több adóbevallási időszakon át tartó kifejtésével, a munkahely váltások utáni folytatásával, az okozott adóhiány mértékével az ítéltábla álláspontja szerint a törvény által megkívánt feltételekre valóban következtetni lehet. Rámutat a harmadfokú bíróság, hogy az üzletszerű elkövetés annak ellenére kimondható, hogy az I. r. terhelt a vád tárgyává tett időszakban nem vitásan állandó munkahellyel, megélhetéséhez elegendő biztos jövedelemmel rendelkezett. A rendszeres haszonszerzésre törekvésnél az üzletszerűség megállapíthatóságát nem zárja ki ugyanis, ha az elkövetőnek nem ez az egyetlen vagy fő jövedelemforrása. Megállapítható az üzletszerűség a

tartósság célzatával folytatott, a rendszeres mellékkereset elérésére törekvő jövedelemszerzés esetében is (BH2002. 469).

[38] II. r. vádlott vonatkozásában a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésével körülírható – mindössze 2012 és 2013 adóéveket érintő – cselekménye viszont nem szolgáltat elegendő adatot arra, hogy őt az I. r. vádlott előnyszerzéséhez eleve jogtalan hasznoszerzés miatti tévedésbe ejtés vezette volna. Ismételten megjegyzendő, hogy a II. r. vádlott tekintetében ezt a törvényszék által tett megállapítást valójában már a vádhatósági jogorvoslat sem kifogásolta.

[39] A szintén a vádlottak terhére rótt közbizalmat sértő cselekmény minősítése törvényes, a fellebbviteli főügyészség azonban helytállóan mutatott rá, hogy I. r. vádlott tekintetében a büntetőjogilag értékelhető, családi kedvezmény igénybevételéhez szükséges valótlan tartalmú adóelőleg nyilatkozat nyomtatványok kitöltésének (2013. január, 2013. május 21., 2014. január 28.), valamint ezáltal ugyancsak hamis adatokat tartalmazó személyi jövedelemadó adóbevallásainak (2013. február 15., 2015. április 21.) számából következőleg az I. r. vádlott büntetőjogi felelőssége összesen 5 rb. közbizalom elleni büncselekmény miatt állapítható meg. Büntőségének kimondására azonban a járásbíróság előtt 1 rb., míg a törvényszéken további 3 rb. – tehát mindösszesen 4 rb. – hamis magánokirat felhasználása vétsége miatt került sor. A II. r. vádlott vonatkozásában a közbizalom elleni cselekmény minősítése és rendbelisége mindenben megfelel az anyagi jognak.

[40] Mindezeket összefoglalva a harmadfokú bíróság az elbírálás idején hatályos büntető törvényt alkalmazva a másodfellebbezéssel érintett I. r. vádlott költségvetést károsító cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő nagyobb vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettének, II. r. vádlott esetében pedig a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a Btk. 14. § (2) bekezdésére figyelemmel bűnsegédként elkövetett nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettének minősítette. I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 1 rb. a Btk. 345. § szerint minősülő hamis magánokirat felhasználásának vétségében.

[41] A minősítés megváltoztatása ellenére a másodfokú bíróság által alkalmazott – az elsőfokú bíróság által meghatározottakat helyesnek tartó – joghátrány mindkét vádlott vonatkozásában törvényes, megfelel a büntetéskiszabási elveknek, a büntetési céloknak, tettarányos és kifejezésre juttatja az egyéniesítés követelményeit is. A megrovás szükséges, egyben elégséges szankció, figyelemmel a jelentős időmúlásra, valamint arra, hogy nem cáfolta a vádlotti védekezés, miszerint a gyermekekre költötték a pénzt.

[42] Törvényesen került sor vagyoneklobzás alkalmazására I. r. vádlottal szemben a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával, mert az adóhatóság megtévesztésével ténylegesen gazdagodott a cselekmény következtében felmerült vagyoni hátrány összegével. Figyelemmel az adóigazgatási eljárásokban hozott marasztaló határozatokra, helyes az intézkedés 2012. és 2013. adóévekben felmerült adóhiányra való korlátozása is (69/2008. BK vélemény II/f. pont). A szükséges mértékben a bűnös úton szerzett vagyon elvonása nem mellőzhető.

[43] A másodfokú eljárásban felülbírált, egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező további rendelkezések is mindenben megfelelnek a törvénynek.

[44] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 623. § alkalmazásával helybenhagyta.

[45] A Be. 617. § alapján alkalmazandó 613. § (1) bekezdése szerint állapította meg a harmadfokú eljárásban a kirendelt védő részvételével kapcsolatosan felmerült bűnügyi költséget, melyet a bűnösnek kimondott I. r. vádlott visel.

Debrecen, 2021. szeptember 2.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 3.Bf.360/2020/11. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bhar.IV.266/2021/11. számú ítéletében írt változtatással a másodfellebbezéssel érintett I. r. és II. r. vádlottak vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. szeptember 2.

Dr. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke